

HRVATSKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO

ARHIVI, KNJIŽNICE, MUZEJI

Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture

Početna stranica
Obavijesti organizatora
AKM 16
Radna grupa AKM-a
Internetsko nazivlje
Pojmovnik AKM-a
Arhiva AKM-a
O AKM-u
Arhiva članaka

Korisni linkovi

- hangingtogether.org
the hangout spot for libraries, archives, and museums
- [WIDWISAWN](http://widwisawn.org) provides an open forum for discussions on research and development initiatives relevant to the

16. Seminar ARHIVI, KNJIŽNICE, MUZEJI

Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture

Poreč, 28.-30. studenoga 2012.

TEMA

"MATERIJALNO I VIRTUALNO"

- teorijske postavke, razine opisa, istraživanja, standardi, smjernice, dobra praksa, projekti, programi

Objavljen konačan raspored predavanja (PDF verzija)

REGISTRACIJA za sudjelovanje DOSTUPNA na STRANICAMA HKD-a

ROKOVI

Rok za slanje prijedloga za priloge u radionicama i za poster izlaganja je **produžen je do do 5.11.2012.** Potrebno je poslati naslov, sažetak, naziv ustanove i e-mail adresu autora

Prijedlozi za poster izlaganja šalju se na adresu tivanjko@ffzg.hr, za priloge u radionicama voditeljima radionica i to za radionice (1) ntomasev@unizd.hr, (2) ddoradic@amz.hr i (3) mwiller@unizd.hr.

Zagreb, studeni 2012.

Mrežna stranica AKM-a: <http://public.carnet.hr/akm/>

16. seminar
ARHIVI, KNJIŽNICE, MUZEJI
mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture
Poreč, 28.-30. studenoga 2012.

Organizatori

Hrvatsko knjižničarsko društvo, glavni organizator
Hrvatsko muzejsko društvo
Hrvatsko arhivističko društvo

Suorganizatori

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Hrvatski državni arhiv, Zagreb
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek, Odsjek za informacijske znanosti
Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti

16. seminar
ARHIVI, KNJIŽNICE, MUZEJI
mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture
Poreč, 28.-30. studenoga 2012.

TEMA
Materijalno i virtualno
teorijske postavke, razine opisa i pristup, istraživanja, standardi, smjernice, dobra praksa,
projekti, programi

PROGRAM

Srijeda, 28. studenoga

08.00-09.00 *Registracija*

09.00-09.30 **Boris Badurina**, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek, Odsjek za informacijske znanosti. **Društveni mediji i novi „umreženi“ korisnici baštinskih ustanova**

09.30-10.00 **Ana Filep i Ivana Mora Asić**, Hrvatski povijesni muzej, Zagreb. **Mrežna stranica Hrvatskog povijesnog muzeja: od ideje do realizacije**

10.00-10.30 **Mladen Masar**, Gradska knjižnica Zadar. **Novi web Gradske knjižnice Zadar: iskustva s RDF-om u Drupal-u**

10.30-11.00 *Odmor*

11.00-11.30 **Tamara Perišić**, Ministarstvo kulture RH, Zagreb. **Projekti Ministarstva kulture**

11.30-12.00 **Kristijan Crnković**, ArhivPRO d.o.o., Koprivnica. **Izgradnja međudomenskih virtualnih zbirki iz agregiranih podataka za Europeanu**

12.00-12.30 **Sofija Klarin Zadravec**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. **Uspostava sustava digitalne knjižnice**

12.30-14.00 *Ručak*

14.00-15.00 **Predstavljanje postera**

15.00-16.30 **Radionice**

(1) **Europeana**

(a) **Put metapodataka baštinskih ustanova do Europeane** (voditelj Sofija Klarin Zadravec)

(2) **Interpersonalne kompetencije: stilovi vodstva i vrste organizacijske kulture**

(voditelj Boris Blažinić)

16.30-17.00 *Odmor*

17.00-18.30 **Radionice**

(1) **Europeana**

(b) **Edukacija o digitalizaciji i Europeani za male ustanove: tečajevi u okviru projekta AccessIT Plus** (voditelji Andreja Silić Švonja i Adam Dudeczak)

(2) **Interpersonalne kompetencije: stilovi vodstva i vrste organizacijske kulture**

Četvrtak, 29. studenoga

09.00-09.30 **Mira Miletić Drder**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. **Kartografske zbirke u hrvatskim AKM ustanovama: mogućnosti virtualnog okupljanja**

09.30-10.00 **Alenka Šauperl**, Filozofska fakulteta Sveučilišta v Ljubljani, Slovenija, **Darko Knez**, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, Slovenija i **Zdenka Semlič Rajh**, Pokrajinski arhiv Maribor, Slovenija. **Kulturna dediščina s treh vidikov: popis gradiva v muzeju, arhivu in knjižnici**

10.00-10.30 **Sonja Špiranec** i **Tomislav Ivanjko**, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti. **Korisničko označivanje tekstualnih i vizualnih informacija: što mogu očekivati AKM ustanove?**

10.30-11.00 *Odmor*

11.00-11.30 **Radovan Vrana**, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti. **Upravljanje digitalnim repozitorijima**

11.30-12.00 **Nives Tomašević**, Sveučilište u Zadru, Odsjek za informacijske znanosti, **Jasna Horvat**, Ekonomski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek i **Drahomira Gavranović**, Sveučilište u Zadru, Odsjek za informacijske znanosti. **Virtualni marketing nakladničkih materijalnih dobara**

12.00-12.30 **Ivona Despot**, Naklada Ljevak, Zagreb. **Kreativna marketinška strategija na tržištu elektroničke knjige**

12.30-14.00 *Ručak*

14.00-15.30 **Radionice**

(3) **Konzervatorsko-restauratorska radionica: Uzroci propadanja i mogućnosti sanacije AKM građe** (voditelj Damir Doračić)

(4) **Nakladnička anotacija knjižnog naslova u virtualnom sučelju (facebook, mrežno mjesto nakladnika-autora, pretraživači, kulturni portali...)**
(voditeljice Nives Tomašević, Jasna Horvat i Drahomira Gavranović)

(5) **Data and schema in the Semantic Web** (voditelji Gordon Dunisire, Gill Hamilton, Predrag Perožić i Mirna Willer)

15.30-16.00 *Odmor*

16.00-17.30 **Radionice**

(3) **Konzervatorsko-restauratorska radionica: Uzroci propadanja i mogućnosti sanacije AKM građe**

(4) **Nakladnička anotacija knjižnog naslova u virtualnom sučelju (facebook, mrežno mjesto nakladnika-autora, pretraživači, kulturni portali...)**

(5) **Data and schema in the Semantic Web**

17.30-18.30 **Predstavljanje zbornika radova 15. seminara AKM i knjige *Nevidljivo nakladništvo* autorica Nives Tomašević i Jasne Horvat**

Petak, 30. studenoga

09.00-09.30 **Gordon Dunsire**, Edinburgh, UK. **Shrinking the silo boundary: data and schema in the Semantic Web**

09.30-10.00 **Predrag Perožić**, OŠ Fran Krsto Frankopam, Krk. **xFRAD ili konsolidacija FRAD-a i FRSAD-a u RRDF-u**

10.00-10.30 **Leonard Jelenković**, UNIBIS, d.o.o., Zagreb i **Mirna Willer**, Sveučilište u Zadru. **UNIMARC u RDF-u, mapiranje?**

10.30-11.00 *Odmor*

11.00-11.30 **Gill Hamilton**, National Library of Scotland, Edinburgh, UK. **National libraries and open and linked data: new services for discovery and access**

11.30-12.00 **Vlatka Lemić**, Hrvatski državni arhiv, Zagreb. **Digitalizacija u hrvatskim arhivima: stanje i perspektive**

12.00-12.30 **Karolina Holub** i **Inge Rudomino**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. **Integrirajuća građa u novom objedinjenom izdanju ISBD-a**

12.30-14.00 *Ručak*

14.00-14.30 **Sonja Pigac Ljubi**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. **Usklađivanje ISBD-a i FRBR-a na primjeru serijskih publikacija i druge neomeđene građe**

14.30-15.00 **Ana Barbarić**, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, **Tinka Katić**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, **Vlatka Lemić**, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, **Mirna Willer**, Sveučilište u Zadru i **Goran Zlodi**, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. **Prema zajedničkim pravilima za izradu oblika pristupnica**

15.00-15.30 TBA

15.30-16.00 *Odmor*

16.00-

Izvještaji voditelja radionica i organizatora postera

Rasprava, zaključci

Najava izleta: Sa(n)jam knjige u Istri (Pula)

PREDAVANJA

DRUŠTVENI MEDIJI I NOVI "UMREŽENI" KORISNICI BAŠTINSKIH USTANOVA

Boris Badurina

Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek, Odsjek za informacijske znanosti
boris.badurina@ffos.hr

Razvojem društvenih medija otvaraju se mogućnosti komunikacije baštinskih ustanova sa svojim korisnicima na sasvim novoj razini. Poglavitito knjižnice i muzeji sve više koriste mogućnosti realne dvosmjerne komunikacije ne samo sa svojim korisnicima već i samo potencijalnim korisnicima. Alati poput, i u Hrvatskoj gotovo isključivo, Facebooka, omogućuju mehanizmima usmene predaje dopiranje do neizmjereno većeg broja korisnika (ili ne korisnika) nego ikada prije. Ne samo da društveni mediji omogućuju istovremenu komunikaciju s cijelom grupom „prijatelja“ istovremeno nego i postoji realan društveni pritisak da se grupa održava većom nego što ona stvarno jest. S druge strane, bez obzira na veličinu grupe, kontinuirana komunikacija je najčešće ograničena na manju podgrupu, uglavnom duboko u granicama Dunbarovog broja i pokazuje karakteristike komunikacije u intimnom krugu prijatelja, iako vidljiva cijeloj grupi. S treće pak strane, recentna istraživanja pokazuju značajne promjene u postavkama privatnosti kod velikog broja Facebook korisnika upućujući na zaključak da se grupe zatvaraju stvarajući svojevrsni kontra pritisak „prevelikom“ broju „prijatelja“. Hoće li to i kako utjecati na buduću komunikaciju baštinskih ustanova sa svojim korisnicima tek ćemo vidjeti, ali prepoznavajući neke od fenomena na djelu može pomoći i usmjeriti komunikaciju u željenom pravcu.

MREŽNA STRANICA HRVATSKOG POVIJESNOG MUZEJA OD IDEJE DO REALIZACIJE

Ana Filep, kustosica
Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
a.filep@hismus.hr

Ivana Mora Asić, fotografkinja
Hrvatski povijesni muzej, Zagreb
i.asic@hismus.hr

U iščekivanju novog arhitektonskog prostora i prvog stalnog postava Hrvatskog povijesnog muzeja bilo je nužno uključivanje u virtualni prostor koji pruža bezbrojne mogućnosti izražavanja i prezentacije. Preduvjet tom procesu bilo je postavljanje jasnih ciljeva i sadržaja koji trebaju biti maksimalno jednostavni, razumljivi i transparentni, bez obzira na složenost projekta. Upravo je opsežan sadržaj, kao i kombinacija vizualnih i tekstualnih dokumenata koji predstavljaju muzejsku djelatnost bio problem s kojim su se susreli muzejski djelatnici i programeri. Većina muzeja ima identičan problem i nemaju pravo rješenje za prezentaciju svoje djelatnosti na internetu. Zbog toga većina materijala nakon jednokratne prezentacije u obliku izložbe postaje nedostupna za sve osim za muzejske djelatnike.

Programeri i dizajneri („Studio Revolucija“) su izradili jednostavnu i preglednu stranicu s posebnim fokusom na vizualni dio sadržaja. Dio podataka je dobiven iz integriranog muzejskog informacijskog sustava (M++), a cijelu stranicu pogoni posebno skrojena administracija. Iz šireg spektra aktivnosti usmjerenih popularizaciji Hrvatskog povijesnog muzeja, nametnuli su se i novi projekti - virtualne prezentacije muzejske građe. Zato je osim pružanja osnovnih informacija, jedna od zadaća bila intrigantnom, atraktivnom, provokativnom i na bilo koji drugi način privlačnom muzejskom građom i temama privući što veći broj posjetitelja - sve kategorije korisnika, a posebno mlađe generacije i uspostaviti dinamičniji, otvoreniji pristup tradiciji, kao i aktualnoj stvarnosti te težiti široj komunikaciji s javnošću u želji za boljim razumijevanjem prošlosti.

Može se zaključiti da je u proces izrade muzejske internet stranice uključeno mnogo čimbenika o kojima ovisi buduće egzistiranje muzeja u virtualnom prostoru tj. na internetu - od jasno postavljenih ciljeva, motivacije i uključivanja u projekt muzejskih djelatnika, pripreme vizualnih i tekstualnih materijala, zatim suradnje s programerima i dizajnerima kroz proces izrade i završne korekcije te u konačnici redovnog održavanja i praćenja posjećenosti stranici radi analiziranja i planiranja aktivnosti vezanih uz unapređenje, tj. konstantno razvijanje internet stranice kroz osmišljavanje i realiziranje novih sadržaja.

NOVI WEB GRADSKE KNJIŽNICE ZADAR ISKUSTVA S RDF-OM U DRUPAL-U

Mladen Masar

Gradska knjižnica Zadar, Odnosi s javnošću

mladen.masar@gkzd.hr

Rad opisuje iskustvo prerade web stranice Gradske knjižnice Zadar (6. put u 16 godina prisutnosti) upotrebom OpenSource sustava upravljanja sadržajem (CMS) – Drupal. Donose se razlozi odabira Drupal-a i opisuju praktična iskustva početka primjene ovog CMS-a. Drupal je jedini suvremeni i rasprostranjeni CMS usklađen s temeljnim preporukama W3C-a u vezi RDF-a, budući je sama jezgra Drupal-a obogaćena temeljnim funkcionalnostima RDF-a. Upotrebom dodatnih OpenSource modula Drupal predstavlja podatnu platformu za dopune, obogaćenja i razrađeniju upotrebu RDF-a što potencijalno poboljšava prisutnost institucije u semantičkom webu povezanih podataka. U perspektivi ovakav sustav pruža mogućnosti međusobnog povezivanja sa sadržajima budućih "kataloga" bibliografskih baza knjižnica, pod pretpostavkom da će podatci koji se tamo nalaze biti ojačani semantičkim vezama.

U radu je dotaknuta i općenita prisutnost Drupala u knjižničnoj (i muzejskoj) zajednici. Nagovještaji mogućih razvoja u semantičkom povezivanju bibliografske baze s ostatkom webova knjižnica ukazuju na moguć zajednički smjer razvoja webova baštinskih institucija. U knjižnicama, napose, povezivanje s korisničkim podacima omogućilo bi brojne nove usluge i otvorilo put kreativnijem prožimanju i prezentiranju dostupnih podataka.

IZGRADNJA MEĎUDOMENSKIH VIRTUALNIH ZBIRKI IZ AGREGIRANIH PODATAKA ZA EUROPEANU

Kristijan Crnković
ArhivPRO d.o.o., Koprivnica
kristijan.crnkovic@arhivpro.hr

Projekti digitalizacije kulturne baštine provedeni u Republici Hrvatskoj u posljednjih desetak godina rezultirali su znatnom količinom digitalnih preslika. Jedan od rezultata digitalizacije građe je dostupnost metapodataka zbirki i digitalnih objekata te dostupnost tih podataka i građe u međunarodnim sustavima, poput Europske digitalne knjižnice – Europeane. Taj cilj podržava struka, ali i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske koje je u Europskoj digitalnoj knjižnici navedeno kao međudomenski agregator koji će omogućiti slanje podataka o građi digitalnih zbirki u Europeanu.

Kako bi sadržaj hrvatskih digitalnih zbirki mogao naći svoje mjesto u Europeani, treba biti opisan na razini jedinice građe u skladu s podatkovnim modelom koje imatelji zbirki uobičajeno primjenjuju za opis građe te prilagođen podatkovnom modelu Europeane (ESE, EDM). Važan korak na tome putu je uspostava sustava koji će omogućiti sistematično prikupljanje metapodataka hrvatskih ustanova, obradu te usklađivanje sa standardima i zahtjevima Europeane. Uspostava međudomenskoga agregatora otvara mnoga pitanja vezana uz OAIS model, interoperabilnost metapodataka, korištenje zajedničkih resursa i normativa, sustava za dodjelu trajnih identifikatora na nacionalnoj razini te na koncu uz izgradnju nacionalnog sustava koji će osigurati trajnu održivost i čitljivost digitalnih zbirki.

Uspostavom međudomenskoga agregatora osigurava se temelj za postizanje nove kvalitete za korisnike sustava kroz izgradnju virtualnih zbirki građe koja pripada različitim ustanovama AKM zajednice. U izlaganju će biti riječi o sustavu koji će omogućiti agregaciju hrvatskih digitalnih zbirki opisanih u različitim metapodatkovnim modelima i standardima, pripremu paketa metapodataka za Europeanu te izgradnju virtualnih zbirki u kojima se nalazi agregirana građa različitih domena.

USPOSTAVA SUSTAVA DIGITALNE KNJIŽNICE

Sofija Klarin Zadravec
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
sklarin@nsk.hr

Sustavi digitalnih knjižnica, kao konkretne realizacije ciljeva i funkcija digitalnih knjižnica, predstavljaju iznimno složene informacijske sustave koji se postupno razvijaju u posljednja dva desetljeća, prateći promjene u procesu izrade, prijenosa, čuvanja i korištenja digitalnih sadržaja. Pitanja načina provođenja ciljeva digitalne knjižnice na praktičnoj razini još uvijek se razmatraju. Nastojanja da se pobliže definira organizacija digitalne knjižnice te elementi i funkcije sustava digitalne knjižnice dovela su do izrade praktičnih smjernica za izgradnju digitalnih knjižnica te referentnih modela digitalne knjižnice. U radu će biti prikazan referentni model digitalne knjižnice DL.org (*The Digital Library Reference Model*, D3.2b DL.org Project Deliverable, April 2011) s naglaskom na temeljne elemente i odnose područja organizacije digitalne knjižnice.

Izlaganje će obuhvatiti i pregled stanja u hrvatskim knjižnicama te prikaz sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

KARTOGRAFSKE ZBIRKE U HRVATSKIM AKM USTANOVAMA MOGUĆNOSTI VIRTUALNOG OKUPLJANJA

Mira Miletić Drder

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Zbirka zemljopisnih karata i atlasa

mmiletic-drder@nsk.hr

U radu će se prikazati prvo sveobuhvatno istraživanje o kartografskim zbirkama i fondovima u AKM ustanovama u Hrvatskoj. Provedeno je metodom anketnog upitnika. Usporedit će se njihov sadržaj, obradenost, stupanj digitalizacije itd. Razmatrana je različitost pristupa organizaciji i obradi kartografske građe u knjižnicama, muzejima i arhivima, koja nije prepreka osmišljavanju jedinstvena modela povezivanja kartografskih zbirki u hrvatskom virtualnom prostoru. Digitalizacija kartografske građe u Hrvatskoj u samom je začetku te je kartografska građa iz AKM ustanova danas rijetko dostupna na internetu. Temeljem dobivenih rezultata istraživanja i razmatranjem međunarodnih standarda i iskustava europskih projekata kao primjera virtualnog okupljanja, predložen je model virtualnog okupljanja.

**KULTURNA DEDIŠČINA S TREH VIDIKOV
POPIS GRADIVA V MUZEJU, ARHIVU IN KNJIŽNICI**

Alenka Šauperl

Filozofska fakulteta Sveučilišta v Ljubljani, Slovenija

Alenka.Sauperl@ff.uni-lj.si

Darko Knez

Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, Slovenija

darko.knez@nms.si

Zdenka Semlič Rajh

Pokrajinski arhiv Maribor, Slovenija

zdenka.semlic@pokarh-mb.si

Arhivi, knjižnice in muzeji zbirajo, obdelujejo in shranjujejo kulturno dediščino ter posredujejo informacije iz nje in o njej. Nekateri primerki te kulturne dediščine so lahko v vseh treh ustanovah enaki, npr. letna poročila, razglednice, fotografije, rokopisi. Ker pa imajo arhivi, knjižnice in muzeji nekoliko različen namen in za dokumentiranje dediščine uporabljajo različne mednarodne standarde, prihaja do razlik v prezentaciji primerkov kulturne dediščine v javno dostopnih evidencah. To povzroča nepreglednost in otežuje dostopnost najširšemu krogu uporabnikov. Naš namen je raziskati podobnosti in razlike pri popisovanju, dokumentiranju oz. katalogiziranju gradiva, ki bi se lahko znašlo v vseh treh ustanovah. Na primeru prvega letnega poročila otroške bolnišnice v Ljubljani iz leta 1864, ki se nahaja v knjižnici Narodnega muzeja Slovenije, in je tipični arhivski dokument, ki je lahko tudi muzejski predmet, bomo predstavili podobnosti in razlike v opisu ter prikazali osnovne opisne elemente, ki bi omogočili vsebinsko enotnejši popis in zanesljivejši priklic informacij iz javno dostopnih zbirk.

KORISNIČKO OZNAČIVANJE TEKSTUALNIH I VIZUALNIH INFORMACIJA ŠTO MOGU OČEKIVATI AKM USTANOVE?

Sonja Špiranec

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
sspiran@ffzg.hr

Tomislav Ivanjko

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
tivanjko@ffzg.hr

Korištenje informacijskih izvora i zbirki u baštinskim ustanovama oduvijek je ovisilo o primjeni različitih sustava za organizaciju znanja i postupaka označivanja. Pojavom Weba 2.0 baštinskim se ustanovama pružila prilika da svoje zbirke približe korisnicima primjenjujući inovativne mogućnosti prezentacije, pristupa i organizacije informacija te njihovog označivanja. Najveću novinu u tom kontekstu zacijelo predstavlja koncept društvenog označivanja. U dosadašnjim istraživanjima preispitali su se različiti aspekti društvenog označivanja poput prednosti i nedostataka folksonomija, struktura oznaka ili navika korisnika u označivanju. Iako su takva istraživanja nesumnjivo relevantna, AKM zajednica trebala bi odgovoriti na neka specifičnija pitanja o korisničkom označivanju s obzirom na građu u arhivima, knjižnicama i muzejima.

U ovome će se radu pokušati odgovoriti na pitanje koje se posebno nameće AKM ustanovama u kontekstu društvenog označivanja. Autori će pokušati utvrditi sličnosti i razlike u korisničkom označivanju vizualnih (slike) i tekstualnih informacijskih izvora. Na uzorku ispitanika u kojem su proporcionalno zastupljeni početnici i napredni korisnici sustava za društveno označivanje provedena je statistička i lingvistička komparativna analiza oznaka koje su ispitanici dodijelili vizualnom (fotografiji) i tekstualnom informacijskom izvoru (znanstvenom članku). Iz ispitanih sličnosti i razlika pokušat će se utvrditi razlike u mogućoj primjeni koncepta društvenog označivanja u različitim AKM ustanovama poput knjižnica u kojima će se dominantan oblik označivanja odnositi na tekst ili muzeja u kojima će korisnici uglavnom označivati slike.

UPRAVLJANJE DIGITALNIM REPOZITORIJIMA

Radovan Vrana

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
rvrana@ffzg.hr

S porastom broja digitalnih repozitorija znanstvenih informacija u Hrvatskoj i u svijetu, sve važnijom postaje tema upravljanja tom vrstom digitalnih izvora znanstvenih i stručnih informacija. Digitalni repozitoriji, osobito oni koji nude slobodan pristupa svojim sadržajima, imaju sve važniju ulogu u funkcioniranju znanstvene zajednice, ali i u široj društvenoj zajednici koja želi dobiti pristup rezultatima rada znanstvene zajednice. Stoga se od njih puno očekuje. Prema svojoj definiciji, digitalni repozitoriji su informacijski sustavi. Da bi se mogli stabilno razvijati i ostati dostupni, njima je potrebno upravljati. Upravljanje informacijskim sustavom podrazumijeva organizirani pristup istraživanju informacijskih potreba upravljačkog dijela neke organizacije na svakoj razini kao podrška donošenju operativnih, taktičkih i strateških odluka. Njegov je cilj oblikovati i implementirati postupke, procese i rutine koja omogućavaju izradu detaljnih izvještaja na točan, konzistentan način i na vrijeme. Upravljanje informacijskim sustavom stoga može biti shvaćeno kao kombinacija ljudi, računala i procedura za prikupljanje i organizaciju informacija za podršku donošenja odluka. Prema su ove definicije općenite i odnose na razne vrste informacijskih sustava, njih je moguće primijeniti i na digitalne repozitorije znanstvenih informacija, informacijske sustave u akademskim ustanovama koji podupiru donošenje odluka o znanstvenoj komponenti djelovanje akademskih ustanova. Digitalnim repozitorijima je zbog toga potreban menadžer koji će njima upravljati. Prema Zuccali i Oppenheimu, menadžer digitalnog repozitorija mora definirati razlog postojanja digitalnih repozitorija kojega će posredovati javnosti i na taj ga način promovirati u krugu onih korisnika koji mogu imati najviše koristi od digitalnog repozitorija. Nadalje, menadžer digitalnog repozitorija mora osigurati njegovo dugoročno financiranje, podršku matične ustanove za prikupljanje sadržaja, mora oblikovati alate za vrednovanje učinka digitalnog repozitorija, mora oblikovati sustav podrške korisnicima, mora kvalitetno komunicirati s informatičkom službom ustanove itd. Sveukupno, riječ je složenim sustavima i procesima koje je potrebno dobro planirati. Ovaj rad će ponuditi prikaz i analizu odabranih aspekata upravljanja digitalnim repozitorijima s ciljem izdvajanja onih aspekata koji su osobito bitni za dugoročno neometano funkcioniranje repozitorija.

VIRTUALNI MARKETING NAKLADNIČKIH MATERIJALNIH DOBARA

Nives Tomašević

Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti
ntomasev@unizd.hr

Jasna Horvat

Ekonomski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek
jhorvat@efos.hr

Drahomira Gavranović

Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti
dgavrano@unizd.hr

Virtualni marketing nakladničkih materijalnih dobara stvarnost je s kojom se nakladnička poduzeća suočavaju na svim razinama svoga poslovanja, a ponajprije u komunikaciji s potrošačima, odnosno, u svojim marketinškim aktivnostima. U ovome radu nastoji se pojasniti značenje riječi *virtualno* u kontekstu nakladničke poslovne stvarnosti usmjerene na marketing knjiga kao materijalnih dobara. Knjige se u ovome trenutku proizvode i prodaju u dva temeljna oblika: kao ukoričeni proizvodi i kao elektroničke publikacije. I u jednom i u drugom obliku one predstavljaju određeni oblik opredmećenog, materijalnog dobra. Navedeno je važno naglasiti jer se temeljna komunikacija nakladnika sve više odvija u virtualnom okruženju u jednom ili više virtualnih svjetova. Ovaj rad daje pojašnjenje virtualnog okruženja i virtualnih svjetova te navedene kategorije koristi kao dio teorijske podloge potrebne za uspostavljanje učinkovitog marketinga temeljenog na 4S i spremnog na inovacije u komunikaciji s potrošačima. Ove marketinške inovacije ponajprije se promatraju u kontekstu marketinga prilagođenog promidžbi *od usta do usta* (OUDU) i promidžbi temeljenoj na *miješanoj realnosti*.

KREATIVNA MARKETINŠKA STRATEGIJA NA TRŽIŠTU ELEKTRONIČKE KNJIGE

Ivona Despot

Naklada Ljevak, Zagreb

ivona.despot@naklada-ljevak.hr

Tržište e-knjige je u nastajanju, u žarištu je medijske pozornosti i postoji puno predviđanja kako će se razvijati. Svaka promjena tehnologije uzrokuje promjene u društvu. Stara se tehnologija nastoji vjerno kopirati, a u početku primjene nove tehnologije njezine se prednosti dovoljno ne iskorištavaju jer postoje barijere oko usvajanja novih proizvoda. Nova tehnologija transformira poslovanje u nakladničkoj industriji. Promjene su spore, ali zahvaćaju cijeli lanac knjige. Nakladnici ali i drugi sudionici na tržištu suočavaju se s odlukom oko ulaska na novo tržište i prilagođavaju svoj način poslovanja. Upliv elektroničkog u nakladničko poslovanje smanjuje troškove proizvodnje i distribucije knjiga, ali otvara niz problema oko standardizacije formata novog oblika knjige i uređaja, nelegalnog preuzimanja sadržaja i velike produkcije sadržaja.

Rad propituje neke karakteristike elektroničke knjige, kao proizvoda nove tehnologije, koliko taj novi oblik uspjeva zadovoljiti potrebe današnjeg čovjeka, biti u skladu s novim životnim trendovima i kakva mu je mogućnost opstanka u odnosu na tiskanu knjigu. U radu će se pokušati objasniti kako je e-knjiga novi oblik knjige koji je nastao kao čovjekova potreba za brzim pristupom informacijama, koji će se uspješno pozicionirati u sfere gdje su brzina, dostupnost, pretraživost i multimedijalnost odlike koje nadilaze neke naše druge potrebe kao što je ugodna pri čitanju.

SHRINKING THE SILO BOUNDARY DATA AND SCHEMA IN THE SEMANTIC WEB

Gordon Dunsire

Freelance consultant, Edinburgh, UK

Until recently, the methodology of publishing legacy bibliographic metadata as linked open data has been based on re-use of elements from schema already represented in Resource Description Framework (RDF), irrespective of the local schema used for the legacy data. An alternative methodology is now being developed. It is based on representing the local schema in RDF and mapping legacy data directly to it, on a one-to-one basis, resulting in lossless publication of linked data. The local RDF elements can then be mapped to elements from other, more general schema using ontological relationships. These mappings can be processed by automatic semantic reasoner software to publish the local linked data to the global infrastructure. The presentation will describe the new methodology using examples taken from experiments with MARC 21 by Metadata Management Associates, and a local relational database schema used by the National Library of Scotland for its digital objects collections.

xFRAD
ILI KONSOLIDACIJA FRAD-A I FRASAD-A U RDF-U

Predrag Perožić
OŠ Fran Krsto Frankopan, Krk
pperozic@gmail.com

Ovaj rad predlaže način na koji bi se konceptualni modeli autoriziranih podataka FRAD i FRASAD mogli povezati u prošireni i jedinstveni model za sve vrste autoriziranih podataka koji se ovdje naziva xFRAD (*eXtendedFRAD*). Struktura autoriziranih podataka je uvijek ista, mijenja se samo njihov sadržaj. To znači da se od riječnika do riječnika mijenjaju individue koji se opisuju ali da klase i odnosi, tj. svojstva kojima se one mogu opisati, ostaju ista.

xFRAD je eRDeeFizirani konceptualni model u kojem su entiteti predstavljeni formalno definiranim klasama a odnosi imenovanim RDF odnosima. Svi konstrukti modela deklarirani su u nekom od standardnih RDF rječnika a specifični semantički odnosi i klase preuzeti su iz Skupova elemenata Otvorenog registra metapodataka (*Open Metadata Registry, Element Sets*) u kojem su deklarirani imenski prostori frbr:, frad: i frsad:.

Prilikom konstruiranja podatkovnog modela za autorizirane podatke/strukturirane rječnike posebnu pažnju treba posvetiti konzistentnoj teoriji značenja koja se nalazi u njegovoj pozadini. Ovdje se predlaže usvajanje Ogden-Richardsovog semantičkog trokuta kao univerzalnog obrasca za interpretaciju podataka.

Na konkretnom primjeru demonstrirno je kako se autorizirani podaci za bibliografski entitet *osoba* mogu modelirati pomoću MADS/RDF-a a da se pri tome primjenjuju hrvatska kataložna pravila. MADS/RDF ontologija ne služi samo za potrebe prevođenja MARC Authorities zapisa u RDF iskaze iako je to za sada njena jedina primjena. To je shema koja je dizajnirana na višoj razini općenitosti pa njene izražajne mogućnosti nisu ograničene konkretnim kataložnim pravilima.

UNIMARC U RDF-U, MAPIRANJE?

Leonard Jelenković
UNIBIS, d.o.o., Zagreb
unibis@unibis.hr

Mirna Willer
Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti
mwiller@unizd.hr

Rad prikazuje prvu fazu istraživanja provedenog sa svrhom objavljivanja bibliografskih podataka skupnog kataloga CROLIST i ostalih kataloga s UNIMARC zapisima, kao povezanih podataka (*Linked Data*) na webu. Opisuje se problematika pretvorbe UNIMARC bibliografskih zapisa u RDF formatu s postojećim ontološkim rječnicima (shemama). Uočeno je da postojeći rječnici nisu zadovoljavajući, te se nameće potreba za UNIMARC rječnikom da bi se kod pretvorbe zadržao potpuni kontekst zapisa.

Pretpostavka ovoga rada je da povezani podaci objavljeni na webu – *Web of Data*, ne zamjenjuju postojeću infrastrukturu informacijskih sustava, već da su oni komplementarni toj strukturi, tj. da je to još jedan od načina objavljivanja bibliografskih podataka. U tom smislu, potrebno je istražiti širi kontekst od pitanja navedenog u ovoj fazi istraživanja, a to je sljedeće:

- LinkedOpenData – preduvjet za objavljivanje: copyright i/ili posebna dopuštenja,
- koje se sheme odnosno rječnici najviše koriste u opisu skupova podataka relevantnih nacionalnih knjižnica i skupnih kataloga,
- budući da nema objavljenog rječnika – formata UNIMARC u RDF-u, odgoditi objavljivanje ili mapirati,
- objavljivanje podataka: koji zapisi, povezivanje s kojim izvorima,
- nadogradnja informacijskog sustava,
- strategija objavljivanja u hrvatskom bibliografskom prostoru (potrebe, dužnost, obveze)?

**NATIONAL LIBRARIES AND OPEN AND LINKED DATA
NEW SERVICES FOR DISCOVERY AND ACCESS**

Gill Hamilton

National Library of Scotland, Edinburgh, UK

g.hamilton@nls.

In the past three years the National Library of Scotland has undertaken a number of low cost initiatives to open up its metadata to wider audiences. The most significant of these has been the Library's use of the social media sites Flickr and YouTube to promote access to materials from its film, photographic and digitised collections. Taking what has been learned from the Library's interaction with social media and the benefits it affords; it is now building on these initiatives and working towards releasing metadata both as open data and as linked open data. The most recent initiative involves the Digital Object Database of metadata for the digitised collections of the Library as the basis for experiments with linked data.

DIGITALIZACIJA U HRVATSKIM ARHIVIMA STANJE I PERSPEKTIVE

Vlatka Lemić

Hrvatski državni arhiv, Zagreb

vlemic@arhiv.hr

Digitalizacija je u arhivima ponajviše našla svoju primjenu na područjima zaštite i dostupnosti gradiva. Te su, iz suvremene perspektive, najznačajnije aktivnosti arhiva znatno proširene i poboljšane zahvaljujući digitalizaciji. Digitalna dostupnost putem različitih direktorija, online kataloga i registara te sve veći broj dokumenata na Internetu olakšali su pristup izvorima. Primjena i mogućnosti suvremenih tehnologija otvorili su arhivima nove mogućnosti predstavljanja arhivskih izvora i potaknuli uvođenje novih informacijskih usluga. Umjesto samo mikrofilmiranjem, gradivo se u zaštitne svrhe sve više digitalizira, što posredno utječe i na često suprotne interese sigurnosti i korištenja. Problemi vezani uz zaštitu dvojake su prirode. Oni tehnički, poput migracije i zastarijevanja tehnologija, nisu samo arhivski već ih dijele i druge ustanove. Stručnim se pitanjima, kao osiguravanjem konteksta i autentičnosti digitalnih zapisa, arhivi bave već dugo, najčešće razvijajući vlastitu praksu i strategije.

Pitanja vezanu uz digitalizaciju s kojima se susreću arhivi odnose se uglavnom na odabir gradiva za digitalizaciju, njegovu organizaciju i prezentaciju te dostupnost. Takvo je stanje odraz kompleksne prirode arhivskoga gradiva te razlika u provenijenciji, sređenosti i tipovima zapisa pohranjenih u arhivima. Objava podataka o arhivskom gradivu, digitaliziranoga gradiva i drugih digitalnih sadržaja na različitim arhivskim i tematskim portalima znatno povećava njihovu vidljivost i dostupnost i doprinosi predstavljanju arhiva i baštine koju oni čuvaju. Arhivi u tom djelu svojih aktivnosti prate inicijative povezivanja kulturnih ustanova i strategije razvoja informacijskog društva općenito te sve više sudjeluju u programima i projektima usmjerenima na „digitalnu baštinu“ i dostupnost kulturnoga nasljeđa.

U radu se opisuju aktivnosti hrvatskih arhiva na području digitalizacije, trenutno stanje te planovi daljnjih aktivnosti usmjerenih na dostupnost arhivskoga gradiva u digitalnom okruženju koja predstavlja jedan od glavnih strateških ciljeva razvoja arhivske službe u narednom razdoblju.

INTEGRIRAJUĆA GRAĐA U NOVOM OBJEDINJENOM IZDANJU *ISBD-A*

Ingeborg Rudomino

Nacionalna i sveučilišna knjižnice u Zagrebu
irudomino@nsk.hr

Karolina Holub

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
kholub@nsk.hr

Hrvatski arhiv weba Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prikuplja, pohranjuje i čuva hrvatsku građu s weba. S obzirom na vrstu građe u Arhivu su pohranjene integrirajuća građa, omeđene i serijske publikacije. Najzastupljeniju vrstu građe čini integrirajuća građa.

Rad će analizirati elemente opisa u objedinjenom ISBD-u na primjerima integrirajuće mrežne građe. Također, preispitat će se izvori podataka za opis kao i načela prema kojima se određuju „granice“ takve vrste građe. S posebnom pažnjom analizirat će se primjena elemenata nove skupine 0 na integrirajuću građu.

Konstantna ekspanzija novih sadržaja i vrsta građe na webu koji su dio suvremene kulturne baštine vrijedne prikupljanja i dugoročne pohrane razlog je analize te vrste građe u novom izdanju ISBD-a.

USKLADIVANJE *ISBD-A* I *FRBR-A* NA PRIMJERU SERIJSKIH PUBLIKACIJA I DRUGE NEOMEĐENE GRAĐE

Sonja Pigac Ljubi

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

spigacljubi@nsk.hr

Serijskim je publikacijama, odnosno neomeđenoj građi kao krovnom pojmu, zbog njihove kompleksne prirode gotovo svaki element u bibliografskom zapisu podložan promjeni. Dodatni izazov predstavljaju različiti formati pojavnosti serijskih publikacija – od tiskanog, elektroničkog do mikrofilma. Zbog svoje promjenjive prirode i specifičnosti poput *serijalnosti*, načina izrade bibliografskih zapisa ovisno o kataložnim načelima i pravilima te horizontalnih i vertikalnih veza koje serijske publikacije često imaju, ova vrsta građe predstavlja najveći izazov u primjeni FRBR konceptualnog modela za organizaciju bibliografskih podataka.

U radu će se analizirati elementi podataka bibliografskog zapisa za serijske publikacije kako su navedeni i definirani prema objedinjenom izdanju *ISBD-a* te nastojati utvrditi u kojoj mjeri se podudaraju s atributima entiteta *FRBR-a*. Također će se ukazati na moguće problematičnosti primjene modela *FRBR* na serijske publikacije s obzirom na važeće propise katalogizacije i utvrđivanja granica entiteta *djelo* te posljedično tome entiteta *izraz i pojavni oblik*. Ujedno će se ispitati definicije jedinice građe i što čini osnovu za bibliografski opis u kontekstu *ISBD-a* i *FRBR-a*. Za uočene poteškoće u primjeni modela *FRBR* na serijske publikacije i drugu neomeđenu građu prikazat će se rješenja koja su predložili autori koji su se bavili ovom problematikom.

PREMA ZAJEDNIČKIM PRAVILIMA ZA IZRADU OBLIKA PRISTUPNICA

Ana Barbarić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
abarbari@ffzg.hr

Tinka Katić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
tkatic@uniz.hr

Vlatka Lemić

Hrvatski državni arhiv, Zagreb
vlemic@arhiv.hr

Mirna Willer

Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište
mwiller@unizd.hr

Goran Zlodi

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti
gzlodi@ffzg.hr

Svrha rada je razmotriti postojeću normativu i praksu u izradi oblika pristupnica jedinicama knjižnične i muzejske građe odnosno arhivskom građivu, s ciljem da se istraže mogućnosti suradnje triju zajednica na donošenju zajedničkih pravila.

U prvom dijelu prikazat će se dosadašnji rad knjižnične zajednice na donošenju nacionalnog kataložnog pravilnika u odnosu na strategiju njegova donošenja te stručnu podlogu. Ukazat će se na potrebu da je idući korak u tom radu proširiti dosadašnja istraživanja na muzejsku i arhivističku zajednicu. U drugom će se dijelu prikazati normativni dokumenti koji se koriste u tri zajednice s primjerima za imena osobe, korporativnog tijela i obitelji. Zaključno, ukazat će se na uočene specifičnosti i moguća zajednička rješenja.

Pretpostavka je zajedničkog pravilnika za izradu oblika imena utemeljenost na konceptualnim modelima FRBR, FRAD i CIDOC-CRM, *Pravilniku i priručniku za izradu abecednih kataloga* Eve Verona te konceptima i standardima semantičkog web kao osnove za objavljivanje normativnih podataka kao povezanih podataka na *Web of Data*.

RADIONICE

Radionica (1a) Europeana

PUT METAPODATAKA BAŠTINSKIH USTANOVA DO EUROPEANE

Voditeljica
Sofija Klarin Zadravec
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
sklarin@nsk.hr

Radionica će pružiti uvid u aktivnosti baštinskih ustanova u procesu pripreme i dostave metapodataka digitalne i digitalizirane građe Europskoj digitalnoj knjižnici te predstaviti okvire suradnje u kojem se provodi dostava odnosno pobiranje metapodataka.

Prilozi:

Nataša Šuković, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka. Dostava metapodataka MMSU Rijeka Europeani u projektu *Digitising contemporary art – DCA*

Stanislava Gardašević, Narodna biblioteka Srbije, Beograd, Srbija. **Dostava metapodataka Narodne biblioteke Srbije Europeani u projektu *Europeana Collections 1914-1918***

Sofija Klarin Zadravec, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. **Dostava metapodataka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Europeani**

Vedrana Juričić, Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb. **DIZBI HAZU i Europeana Cloud**

Vlatka Lemić, Hrvatski državni arhiv, Zagreb. **Metapodaci arhivske građe u Europeani**

Kristijan Crnković, ArhivPRO d.o.o., Koprivnica. **Tehnička pitanja dostave metapodataka Europeani**

Radionica (1b) Europeana

EDUKACIJA O DIGITALIZACIJI I EUROPEANI ZA MALE USTANOVE TEČAJEVI U OKVIRU PROJEKTA ACCESS IT PLUS

I. dio: Education on digitisation and Europeana for small institutions courses within the ACCESS IT Plus project

Voditelj

Adam Dudczak

Poznań Supercomputing and Networking Center, Poland
maneo@man.poznan.pl

This workshop describes the outcomes of ACCESS IT plus (<http://accessitplus.eu>) project - an online educational offer for libraries, museums and archives professionals who want to get involved in digitisation and digital libraries.

We will start with a brief description of what ACCESS IT Plus project is about, and how its educational outcomes were developed. Then we will proceed to the subject-matter of two e-learning courses. Participants will have a chance to learn about the contents of "Digital Repositories for small memory institutions" and "Cooperation with Europeana" course. First course covers the whole digitisation workflow, starting from selection of the objects for digitisation, preparation of their metadata, scanning process and publication in digital library. In the second course participants will learn about Europeana – initiative for promoting European cultural heritage available on-line. The course shows how it works, what are the benefits from cooperation with Europeana for both digital libraries and their users. In the last part of the workshop we will demonstrate how digitisation itself can be handled using DigitLab - a free operating system, which can be run without installation from USB stick and used during scanning and post-processing. DigitLab is a great supplement to e-learning courses it allows to test gained knowledge in practice and might be also useful in regular digitisation activities.

II. dio: E-tečajevi izravno: hrvatska inačica

Voditeljica

Andreja Silić Švonja

Gradska knjižnica Rijeka
andreja.silic-svonja@gkri.hr

Tijekom radionice će se opisati način pristupa besplatnim hrvatskim inačicama ACCESS IT Plus e-tečaja i izravno vidjeti njihov izgled.

Radionica (2)

INTERPERSONALNE KOMPETENCIJE STILOVI VODSTVA I VRSTE ORGANIZACIJSKE KULTURE

Voditelj

Boris Blažinić

Institut za kvalitetu i razvoj ljudskih potencijala i
SoftSkills Academy, Centra za razvoj osobnosti d.o.o., Zagreb
boris.blazinic@gmail.com

Organizacije su kao automobili. One ne idu same od sebe, osim nizbrdo. Potrebni su im ljudi kako bi djelovale. I to ne *bilo koji* ljudi, nego *pravi* ljudi. Učinkovitost zaposlenika neke organizacije – posebno pojedinaca na rukovodećim pozicijama – određuje koliko će dobro raditi organizacijske „mašina“. Izvršni direktori na najvišoj razini u stanju su stvarati „zajedničke fantazije“ koje prožimaju sve razine osoblja, utječu na organizacijsku kulturu i podloga su za dominantni organizacijski stil (koji zatim izrazito utječe na odluke o strategiji i strukturi). Što je jača ličnost generalnog izvršnog direktora, to će se više način njegovog ili njenog ponašanja odražavati na kulturu, strukturu i strategije tvrtke. Ovo naročito vrijedi, kako smo ranije primijetili, za izrazito centralizirane organizacije. Strategija i organizacijska kultura mogu biti pod jakim utjecajem ličnosti vođe. Isto se događa i s organizacijskom kulturom. Glavni cilj u proučavanju vodstva dovesti osobu nazad u organizaciju. I koliko god se potreba za ljudskim faktorom činila očiglednom, značajni dio istraživanja u organizacijama ističe se svojim uočljivim zanemarivanjem ljudi koji su glavni glumci u ovim organizacijama. Daleko previše organizacijskih specijalista daju prednost strukturama i sustavima umjesto ljudima. Općenito, pozitivizam i objektivnost prevladavaju u svijetu organizacija. Vjeruje se da ono što ne možete vidjeti, ne postoji. Jedno od objašnjenja za ovakvo gledanje na stvari jest to da je mnogo lakše baviti se strukturama i sustavima, nego ljudima. Ljudi su mnogo složeniji. Usto, ljude je mnogo teže promijeniti. (Kako ponekad volim reći, lakše je promijeniti *ljude*, nego *promijeniti ljude*).

„Vaše poslovanje može imati sve prednosti na ovom svijetu; stabilne financijske izvore, zavidan položaj na tržištu i najsuvremeniju tehnologiju, ali ako je vodstvo neuspješno, tada sve te prednosti nestaju.“ Manfred Kets de Vries

SVRHA

Prepoznati stilove vodstva i osvijestiti organizacijsku kulturu

CILJEVI

- Procijeniti stil vodstva
- Utvrditi ličnost vođe
- Procijeniti organizacijsku klimu u vašoj organizaciji
- Upoznati se s glavnim principima izgradnje uslužne kulture

Radionica (3)

KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKA RADIONICA UZROCI PROPADANJA I MOGUĆNOSTI SANACIJE AKM GRAĐE

Voditelj

Damir Doračić

Arheološki muzej u Zagrebu

ddoracic@amz.hr

Program radionice:

Damir Doračić, Arheološki muzej u Zagrebu. Uvod

Tina Đaković, Sveučilište u Zadru, Odsjek za informacijske znanosti. Istraživanje mogućnosti primjene lasera u restauraciji papira

Suzana Njegač, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Stabilizacija željezno-galne tinte

Jasminka Podgorski, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb. Uzroci propadanja i mogućnosti sanacije muzejskih predmeta na drvenom nosiocu

Zoran Kirchhoffer, Tehnički muzej Zagreb. Multimaterijalnost, pokretnost i funkcionalnost

Đeni Gobić-Bravar, Arheološki muzej Istre, Pula. Uzroci propadanja i mogućnosti sanacije arheološke građe pristigle s nalazišta

Radionica (4)

NAKLADNIČKA ANOTACIJA KNJIŽNOG NASLOVA U VIRTUALNOM SUČELJU (FACEBOOK, MREŽNO MJESTO NAKLADNIKA-AUTORA, PRETRAŽIVAČI, KULTURNI PORTALI...)

Voditeljice

Nives Tomašević, Jasna Horvat i Drahomira Gavranović

Sveučilište u Zadru i Ekonomski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, Osijek

Prikaz nakladničkih anotacija u virtualnim medijima:

- Jasna Kovačević – e-knjižnice
- Ivana Ljevak Lebeda – e-knjižare
- Petra Ljevak – facebook
- Ivona Despot – e-pretraživači
- Drahomira Gavranović – e-recenzije

Radionica (5)

DATA AND SCHEMA IN THE SEMANTIC WEB

Prepared by

Gordon Dunsire, Gill Hamilton, Predrag Perožić, Mirna Willer

National Library of Scotland, Edinburgh, UK, OŠ Fran Krsto Frankopam, Krk, Sveučilište u Zadru

The first part of the workshop is based on work with MARC21 and UNIMARC in RDF. MARC21 "level 0" properties can be linked to higher-level MARC21 properties, and from there to other bibliographic element sets, using the "sub-property ladder" [1]. Those links are ontological and can be automatically processed to create dumb-down copies of data triples. This presents an alternative methodology for publishing data triples, contrasting with that presented and discussed at previous AKM seminars.

The second part of the workshop demonstrates that the methodology can be applied to local metadata schema to avoid loss of information, illustrated using a sample set of records from the National Library of Scotland's Digital Object Database for photographs of the construction of the Forth railway bridge, one of the acknowledged "wonders of the modern world", and photographs of World War One from the Haig Collection. This involves publishing the database structure in RDF [2], and then using the element set to publish the data triples. The existing map of the database metadata schema to Dublin Core terms will also be published as a sub-property ladder in the Open Metadata Registry. This ladder can then be used to generate the same data triples as the existing map (which uses the mix and match methodology, albeit without the "mix" part). The new methodology improves on the old because the map is open, not held inside the silo of the National Library of Scotland (NLS).

The MARC21 and NLS work will be shown in some detail at the workshop, and the discussion will be open on the differences in methodologies, etc.

In the third part of the workshop, the Europeana Data Model (EDM) [3] will be presented and discussed. EDM is laid on the hierarchy of classes and properties which tries to map the basic elements for (cultural heritage) resource description to semantic web top classes (rdfs:Resource, information resource and non-information resource). FRBR entities are implicitly incorporated in EDM and the model appears quite consistent. However, there are some controversies. EDM is classical example of top-down domain modelling. What makes the whole idea of Europeana promising is that resource description in EDM is based on OAI-ORE application profile which rests on simple and universal logic and extensible structure of data elements. OAI-ORE is successful platform for mixing different, even contradictory, descriptions of resources in the same information universe.

[1] <http://managemetadata.com/blog/2012/05/12/using-the-sub-property-ladder/>

[2] <http://metadataregistry.org/schema/show/id/64.html>

[3] <http://pro.europeana.eu/web/guest/linked-open-data>

POSTER PREZENTACIJE

MODELIRANJE UNIVERZALNE DECIMALNE KLASIFIKACIJE U KONCEPTUALNOM MODELU ZA AUTORIZIRANE PREDMETNE PODATKE FRSAD

Drahomira Gavranović
Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti
dgavrano@unizd.hr

FRSAD konceptualni model opisuje i definira entitete, attribute i odnose, i stavlja ih u odnos prema određenim postupcima korisnika. S obzirom da je klasifikacijska shema jedan od načina prikazivanja sadržaja/predmetnih područja, FRSAD bi trebao biti primjenjiv i na nju. U Hrvatskoj ne postoje istraživanja na temu modeliranja klasifikacijskih sustava u modelu FRSAD, a strani autori pristupili su istraživanjima s različitih aspekata. Mitchell, Zeng i Žumer (2011) ispitivale su modeliranje klasifikacijskog sustava (Deweyeve decimalne klasifikacije: DDK) u konceptualnom modelu FRSAD. Iako je UDK temeljena na DDK, danas se strukture tih dviju klasifikacija znatno razlikuju stoga će se rezultati dobiveni istraživanjem na DDK upotrijebiti kako bi se usporedili s modeliranjem UDK u FRSAD-u. Upravo istraživanja provedena na DDK daju dobre smjernice za proširenje istraživanja na UDK.

Istraživanje: Modeliranje Univerzalne decimalne klasifikacije u FRSAD-u. Istraživanje će se provesti na primjerima iz UDK klasifikacije kako bi se istražili eksplicitni i implicitni odnosi koji vladaju unutar UDK sustava te kako bi se prikazao način modeliranja UDK u FRSAD-u. U istraživanju ćemo se poslužiti metodologijom testiranom pri modeliranju Deweyeve decimalne klasifikacije u modelu FRSAD. Prikazat će se primjeri *theme* i *nomena* iz UDK sustava te atributi i odnosi među njima.

Očekivani rezultat: prijedlog implementacije Univerzalne decimalne klasifikacije u modelu FRSAD u odnosu na postupke korisnika te FRSAD odnosa *thema-thema* i *nomen-nomen*.

Literatura

Mitchell, Joan S.; Zeng, Marcia Lei; Žumer, Maja. Extending models for controlled vocabularies to classification systems: modelling DDC with FRSAD. // Classification & Ontology. Formal approaches and access to knowledge: proceedings of the international UDC seminar, 19-20 September 2011 / edited by Aida Slavić and Edgardo Civalero. Ergon Verlag, 2011. Str. 241-251.

POHRANJIVANJE I OBJEDINJAVANE PODATAKA IZ RAZLIČITIH IZVORA U BOTANIČKIM ZBIRKAMA PRIRODOSLOVNOG MUZEJA RIJEKA

Borut Kružić
Prirodoslovni muzej Rijeka
borut@prirodoslovni.com

Kustosi Prirodoslovnog muzeja Rijeka koriste sustav upravljanja zbirkama koji je baziran na skupu relacijskih baza u *FileMaker* sustavu. Sustav je zamišljen i stvaran na takav način da se za upravljanje pojedinom zbirkom koristi baza prilagođena zahtjevima specijalističke prirodoslovne struke voditelja zbirke, a da istovremeno služi kao katalog zbirke prema zahtjevima muzeološke struke. Za upravljanje botaničkim zbirkama išli smo i korak dalje, pa je baza projektirana s mogućnošću da se uz osnovne podatke o predmetu također pohranjuju i objedinjuju podaci svi ostali dostupni iz različitih izvora. Tako uz osnovne podatke o sakupljenoj biljci koju smo pohranili u zbirku, moguće je upisati i povezati i podatke o određenom lokalitetu i biljkama koje su tamo videne ili sakupljene. To su literaturni

podaci, podaci dobiveni od suradnika, vlastiti podaci kustosa te svi ostali podaci koje želimo upisati iako biljku fizički ne posjedujemo u zbirci, a na lokalitetu možda nismo nikad ni bili. Tako objedinjeni podaci na jednom mjestu daju pregled o rasprostranjenosti te služe kao izvrstan temelj za buduća terenska i znanstvena istraživanja, a olakšavaju posao stručnjacima koji se mogu više usmjeriti na stručnu i znanstvenu obradu građe, a da pritom istovremeno imaju potpunu mogućnost upravljanja zbirkom.

IZGRADNJA DIGITALNE ZBIRKE *CIBALIANA*

Tihomir Marojević

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci

tmarojevic@gkvk.hr

Rad će predstaviti rad Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci na izgradnji Digitalne zbirke. Gradska knjižnica i čitaonica sustavno radi na izgradnji Digitalne zbirke od 2008. godine. Glavnina rada će pojasniti razloge ulaska u projekte digitalizacije i kriterija kojima se Knjižnica vodila prilikom odabira građe za digitalizaciju. Predstavite će se i Digitalni portal Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci sa svim sadržajima koji se nalaze na njemu, a to su: novine *Vinkovački list*, časopis *Uspjeh*, monografija *Cibalae - Vinkovci : spomen spis hrvatskih kulturnih i humanitarnih društava grada Vinkovaca*, časopis *Cibalis 1905.*, časopis *Cibalis 1923.*, časopis *Hrvatski branik* i monografija Otona Kučere *Općena aritmetika i algebra : za više razrede srednjih i njima sličnih škola*.

Drugi dio rada će donijeti informacije o procesu digitalizacije kroz nekoliko ključnih faza kao što su: sastavljanje plana projekta (pisanje projekta, pribavljanje potrebitih suglasnosti, sastavljanje financijske konstrukcije, vremenski okvir) priprema građe, tehnička izvedba skeniranja i obrade skeniranih dokumenta te tehnička svojstva gotovog proizvoda odnosno digitalnog dokumenta.

Po predstavljanju mogućnosti i specifičnosti svih digitaliziranih naslova i upoznavanjem s načinima korištenja Digitalne zbirke slijede dodatna objašnjenja o potrebi čuvanja i zadržavanja materijalnog oblika svih digitaliziranih naslova, načinima čuvanja digitalnog oblika i planovima za rad na digitalizaciji u nadolazećem razdoblju. Završni dio rada se odnosi na statističke pokazatelje o korištenosti Zbirke.

KNJIŽNICE MUZEJA I GALERIJA GRADA SPLITA I GRADSKA KNJIŽNICA MARKA MARULIĆA U SPLITU ORGANIZACIJA OBRADE I PREZENTACIJA GRAĐE BAŠTINSKIH ZBIRKI

Gordana Miolin

Gradska knjižnica Marka Marulića u Splitu

gordana.miolin@st.t-com.hr

U poster izlaganju razmatra se organizacija baštinskih zbirki splitskih muzeja, galerija i GKMM u Splitu i njihovo mjesto na webu. Neobrađena i neuređena građa knjižnih i neknjižnih zbirki nema mogućnost predstavljanja široj javnosti putem weba. Preduvjet za to je uspostavljanje sustava organizacije informacija. Od 1996. god. kada je Muzejsko dokumentacijski centar (MDC) u Zagrebu započeo sa realizacijom sustavnog predstavljanja kulturne baštine hrvatskih muzeja, njihovih zbirki i najreprezentativnije građe, u Splitu su djelomično virtualno predstavljene zbirke Arheološkog muzeja, Etnografskog muzeja, Hrvatskog pomorskog muzeja, Muzeja grada, Muzeja hrvatskih arheoloških

spomenika, Muzeja i galerije Ivana Meštrovića, Galerije umjetnina. Sve ove muzejske knjižnice kao i zasebni muzejski odjeli ili zbirke predstavljeni su informativno: povijest, pojedine zbirke, postojanje knjižnice, količina fonda, radno vrijeme, djelatnici, a većini nedostaju on-line katalozi.

U Zavičajnoj zbirci Gradske knjižnice Marka Marulića u Splitu knjižna i neknjižna građa obrađuje se uz primjenu i korištenje standarda, pravilnika i smjernica za katalogizaciju kao i formata za strojno čitljivo katalogiziranje UNIMARC, pa je fond pretraživ online. Dio stare i vrijedne građe je digitaliziran pa na taj način i vidljiv putem interneta. Pred muzejskim knjižnicama u Splitu još uvijek predstoji veliki posao stručne obrade i umrežavanja kako bi se otvorio prostor i lakšoj virtualnoj povezanosti, prezentaciji i dostupnosti građi.

DIGITALNA ZBIRKA HAZU METAPODACI RAZNOVRSNE GRAĐE

Kristina Polak Bobić

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Knjižnica, Zagreb
kpolak@hazu.hr

Indira Šamec Flaschar

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Strossmayerova galerija starih majstora, Zagreb
isamecflaschar@hazu.hr

Svrha ovog posterskog izlaganja je prezentiranje raznovrsne građe s metapodacima koja se nalazi u Digitalnoj zbirci Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (akronim DIZBI – <http://dizbi.hazu.hr>).

U planu je na primjerima pokazati sadržaje i mogućnosti zbirke osnovane 2009. godine u kojoj sudjeluje deset akademijinih znanstveno-istraživačkih i muzejsko-galerijskih jedinica, s Knjižnicom koja je i začetnik ideje o digitalnom repozitoriju Hrvatske akademije. U zbirci se nalaze digitalni materijali: knjige i časopisi, katalozi umjetničkih izložbi, kazališne cedulje, mikrofilmovi, rukopisi, fotografije, umjetnine (slike, skulpture, gipsani odljevi, medalje i plakete, kopije fresaka), a metapodaci su opisani po predlošku UNIMARC-a.

Digitalna zbirka HAZU se razvija vrlo intenzivno, ubrzano raste broj njenih korisnika. U budućnosti se namjerava proširiti fond i obogatiti ga novim materijalima (npr. video), a u planu je i skoro priključivanje Europeana. Nedavno je Akademija s Digitalnom zbirkom aplicirala na projekt Europeana Cloud i nadamo se uspješnoj realizaciji.

ZBIRKA DOMOVINSKOG RATA U NSK I SRODNE ZBIRKE U BAŠTINSKIM USTANOVAMA

Tomica Vrbanc

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
tvrbanc@nsk.hr

Branka Purgarić-Kužić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
bpurgaric@nsk.hr

Poster će ukratko predstaviti Zbirku knjižnične građe o Domovinskom ratu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu: obuhvat, opseg prema sadržaju i vrsti građe, sadržajna organizacija građe (okupljanje građe u Zbirci prema stručnim skupinama te okupljanje prema predmetnim odrednicama u katalogu). Zbirka će biti postavljena u kontekst srodnih zbirki i građe u hrvatskim baštinskim ustanovama: Zbirka knjiga o Domovinskom ratu Gradske knjižnice Vukovar, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Hrvatski povijesni muzej i druge manje zbirke .

Domovinski rat kao razdoblje u kojem se stječu silnice koje su pokretale povijesna zbivanja na hrvatskim prostorima, ali i razdoblje koje je odredilo bitne tokove u suvremenosti (Haaški sud, odnosi sa državama u regiji) značajan je kao tema istraživanja različitih vrsta korisnika (znanstvenici, studenti, političari, novinari, branitelji i drugi svjedoci i sudionici rata). Zbog toga je važna dostupnost podataka o različitim i raznovrsnim zbirkama koje sadrže građu o ovoj temi.

Pokazat će se komplementarnost navedenih baštinskih zbirki s obzirom na vrstu građe koju sadrže (od dokumenata i knjiga do uniformi, oružja, svakodnevnih predmeta, fotografija, plakata i audiovizualnih zapisa) i potreba suradnje u interesu korisnika kojima su nužni što obuhvatniji podaci o građi koja dokumentira ili interpretira ovo kompleksno razdoblje suvremene hrvatske povijesti.

OBLIK I ŽANR U TRADICIONALNOM I DIGITALNOM OKRUŽENJU

Ana Vukadin

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
avukadin@nsk.hr

Oblik i žanr dokumenta uvijek su u organizaciji i pretraživanju informacija imali važnu ulogu, koja se nije izgubila niti u novom, digitalnom informacijskom okruženju. Unatoč tome, zbog poteškoća oko jednoznačne definicije oblika i žanra, koji često istodobno obuhvaćaju sadržaj, strukturu i namjenu djela, u knjižničnoj teoriji i praksi pristupalo im se na različite načine. Ovdje su sažete neke kritike upućene suvremenim modelima, standardima i sustavima za označivanje, u kojima oblik i žanr ostaju „raspršeni“ i ne baš posve jasno određeni.

Nakladnik
Hrvatsko knjižničarsko društvo
Ul. Hrvatske bratske zajednice 4
Zagreb
e-mail: hkd@hkdrustvo.hr
www.hkdrustvo.hr

Za nakladnika
Marijana Mišetić

Uredila
Mirna Willer

Tiskano
22. studenoga 2012. u Zagrebu

Sponzor

